

مقدمه

مطالعه فرایند تحول و توسعه در جهان پیشرفته و توسعه یافته حکایت از این واقعیت دارد که نظام های آموزش عالی همواره عامل بنیادی تحول، تکامل و توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جوامع بوده‌اند (White, 2013). دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی به مثابه یک نظام تولید دانش، دانش جدید را می‌آفرینند، آن را از منابع مختلف به دست می‌آورند و در محیط‌های آموزشی به کار می‌گیرند. ناکافی بودن اختیارات دانشگاه‌ها، عدم گسترش استقلال دانشگاه (Ferasatkah, 2010) و آسیب‌های کارکردی و ساختاری دیگر بسیاری هستند که صاحب نظران و پژوهشگران این عرصه، بر آن صحنه می‌گذارند؛ در حالی که ریشه بسیاری از این مسائل و چالش‌ها، مستقیم یا غیر مستقیم بر آمده از سیاست‌گذاری و تصمیم‌گیری در حوزه آموزش عالی ایران است (Nave Ebrahim, Mousavi, Amiri, Mahmoudi, & Ghandy, 2016., Razagh Marandi, 2014., Asadi Maroufi, 2016., Farasatkah & Manie, 2014., Leveille, 2005., Kaviyani & Nasr, 2016., Abbasi & Shire Paz Arani, 2011). ریکوی درز دانشگاه را منبع تحول و نوآوری و کارکرد مهم دانشگاه را خدمت به نهادهای بیرونی، نشر فرهنگ و پیش بینی آینده می‌داند. مک‌گریگور، تربیت متخصصان را و جیمز رایوس انجام دادن پژوهش، تربیت محقق و ارائه آموزش‌های نظری و حرفه‌ای را از کارکردهای دانشگاه می‌دانند (Boor Cabal, 1999). Moaiedfar (2008) نیز تولید و انتقال دانش و جامعه‌پذیری را دو کارکرد مهم دانشگاه در جامعه ایران می‌داند و معتقد است کارکرد جامعه‌پذیری دانشگاه در جامعه ایران، مهم‌تر از سایر کارکردهای دانشگاه است (Lin, 2011). (cited in Zare, Parsa & Safai Moghadam, 2016) با تکیه بر نظریه سرمایه انسانی، آموزش را عاملی اصلی در بهره‌وری از طریق برانگیختن دانش افراد می‌داند. یکی از ناهمگونی‌های مشاهده شده در سیاست‌های وزارت علوم، مسئله توسعه رشته‌ها است. چون قسمت اعظمی از ساختار آموزش عالی بر مبنای رشته‌های تحصیلی و دوره‌های آموزشی ارائه شده در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی شکل می‌گیرد، این مساله بسیار حائز اهمیت است و فقدان توسعه و تأسیس متوازن رشته‌های دانشگاهی، از چالش‌هایی است که نظام آموزش عالی کشور به سبب مورد توجه نبودن فرایند ریزی توسعه آموزش عالی با آن مواجه شده است. رشد کمی آموزش عالی کشور، هدفمند نبوده و مزیت‌های منطقه‌ای در

1. Rooy Derz
2. McGerygor
3. Jms Rayves

توسعه و تأسیس رشته‌های دانشگاهی لحاظ نشده است (Institute for Research and Planning for Higher Education, 2015).

رشد بی‌رویه و صدور مجوز رشته‌ها و تأسیس و توسعه برخی از رشته‌های بدون مجوز شورای گسترش از سوی برخی از مراکز آموزش عالی نیز از جمله دیگر آسیب‌هایی است که نظام آموزش عالی در دو دهه اخیر متحمل شده است (Ministry of Science, Research and Technology, 2015). اعضای هیأت علمی از جمله عناصر مهم و اصلی ساختار آموزش عالی هستند که افت کمی و کیفی آن‌ها تأثیر مستقیمی بر عملکرد نظام آموزش عالی دارد. چون جایگاه و نقش آموزش عالی در توسعه اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی کشور تعیین کننده است و نیروی انسانی متخصص و مورد نیاز بخش‌های مختلف توسط بخش آموزش عالی تربیت می‌شوند، توجه به ادارکات و برداشت‌های اعضای هیأت علمی بسیار امر مهم و ضروری است (Gharoon, 1994). ادارکات اعضای هیأت علمی از محیط کار دانشگاه، چگونگی عملکرد آن‌ها را تحت تأثیر قرار خواهد داد. انتظار می‌رود دانشگاه با سایر زیر نظام‌های اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی تعامل و همکنشی نافع و اثربخش داشته باشد. این شرایط، وضعیت دوگانه‌ای را برای آموزش عالی و دانشگاه فراهم آورده است. از یک سو بازار مشتریان و مخاطبان آموزش عالی و دانشگاه پر رونق و گسترده شده و از سوی دیگر، اگر دانشگاه نتواند عملکرد و بروندادهای خود را از حیث کیفیت و تناسب با این انتظارات نو پدید و متنوع تنظیم کند؛ مقبولیت و مشروعیت دانشگاه و این که جامعه و صنایع و سازمان‌ها تا چه حد دانشگاه را به عنوان یک مرکز تخصصی و علمی تلقی می‌کنند و حاضرند از دانشگاه برای انجام طرح‌ها و پروژه‌های خود بهره گیرند؟ و یا این که دانشگاه تا چه حد جزو اولویت‌های اول استخدام جذب هیأت علمی قرار می‌گیرد و متقاضیان آموزش عالی، آن را به عنوان اولویت اول انتخاب می‌کنند؟ مورد تردید واقع می‌شود.

نظریه‌هایی مانند تئوری شبکه‌ای کاستلز^۱؛ نظریه مارپیچ سه گانه^۲ و نظریه تصویر سازمانی^۳؛ پشتوانه نظری این تحقیق را شکل می‌دهند و به همین منظور تلاش شده است که به اختصار به توضیح آنها پرداخته شود.

1. Castells NetWork Theory
2. Triple Helix Theory
3. Organizational Image

تئوری شبکه‌ای کاستلز

شبکه‌ها ریخت اجتماعی جدید جوامع ما را تشکیل می‌دهند و به عنوان ساختارهای ارتباطی در زندگی اجتماعی، الگوهای تماس هستند که به وسیله جریان پیام‌ها در میان افراد در ارتباط، در زمان و مکان مشخص ایجاد شده‌اند. این شبکه‌ها جریان‌ها را پردازش می‌کنند و این جریان‌ها سیر اطلاعات در گردش بین گره‌ها هستند. شبکه‌ها ساختارهای پیچیده ارتباطی شکل گرفته، در حول مجموعه‌ای از اهداف هستند که به طور همزمان، وحدت اهداف و انعطاف پذیری امور اجرایی را با سازگاری با محیط عملیاتی خود تضمین می‌کنند (Castelz, 2009: 20). کاستلز معتقد است که قدرت چند بعدی است و مطابق با منافع و ارزش‌های کنشگران قدرتمند، پیرامون شبکه‌های برنامه ریزی شده در هر حوزه‌ی فعالیت انسان سازماندهی شده است و شبکه‌های قدرت موجود در حوزه‌های گوناگون فعالیت انسان در میان خودشان نیز شبکه‌ای شده است. تکیه بر جامعه شبکه‌ای کاستلز با تأکید بر شبکه و قدرت شبکه‌ای^۱ و گره‌های درون شبکه این فرصت تحلیل را در اختیار محقق قرار می‌دهد که با شناسایی گره‌ها، پیوند منطقی و معقولی را بین آن‌ها برقرار کند. اگر با اتکا بر این نظریه، گره‌ها را به عنوان تجمعی از قدرت (فکری، حرفه‌ای، ساختاری، ارزشی، ایدئولوژیک و...) بپذیریم، بنابراین می‌توان لایه‌های ساختاری مانند (گروه‌های آموزشی، دانشکده، دانشگاه، شوراهای عمومی و تخصصی مانند شوراهای آموزشی، پژوهشی، تحصیلات تکمیلی، هیأت ممیزه، هیأت امناء و...) را به عنوان گره‌های شبکه در دانشگاه تلقی کرد. پی بردن به وزن و ظرفیت هر کدام از این گره‌ها و قدرت تأثیر گذاری و نفوذ و چانه زنی آن‌ها، توانایی این گره‌ها در تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری و حتی جلب اعتماد عمومی اعضای شبکه‌ای، میزان خلوص، شمول، قدرت و باور پذیری و تعمیم‌پذیری معیارهای هر یک از گره‌ها و قدرت کنش‌گری آن‌ها و همچنین توانایی بسط و شبکه‌سازی و بارگذاری اندیشه‌های خود در این شبکه برای رسوخ به پیکره ذهنی و اجرایی دانشگاه، شرط لازم دستیابی به تصویر بزرگ و عمیق از دانشگاه یا همان نقشه مفهومی در دانشگاه است.

تئوری مدل مارپیچ سه گانه

مدل مارپیچ سه جانبه دانشگاه، صنعت و دولت در مکانیزم‌های سازمانی جدیدی ظاهر می‌شود. دانشگاه‌ها، نوآوری و تشکیل کسب و کارهای جدید را ارتقا می‌بخشند، صنعت به

فعالیت‌های تولید و توزیع دانش مبادرت می‌ورزد و دولت نیز به سرمایه‌گذاری‌های مخاطره آمیز در زمینه‌های تولید دانش، نوآوری و تولید کالا و خدمات می‌پردازد. الگوی پیچش سه جانبه دانشگاه، دولت و صنعت بر سه نوع است: ۱. نوع اول: در این حالت، دولت، هم دانشگاه، هم صنعت و هم رابطه بین آن‌ها را تحت پوشش قرار می‌دهد. مصداق این نسخه را در کشورهای کمونیستی سابق مثل اتحاد جماهیر شوروی می‌توان یافت. امروزه این نسخه را به عنوان یک الگوی توسعه شکست خورده، می‌دانند. ۲. نوع دوم: در این حالت، قلمروهای نهادی دولت، دانشگاه و صنعت با مرزهای عقلانیت اجتماعی، فرهنگی از یکدیگر جدا می‌شوند، اما دارای کنش متقابل با یکدیگر هستند، یکی از ویژگی‌های این الگو، تنوع نهادی تقسیم کار بین دانشگاه، بنگاه و دولت است. در این الگو دانشگاه به آموزش و تحقیق می‌پردازد، بنگاه نتایج تحقیقات را به کالا و خدمات جدید تبدیل می‌کند و دولت باز از دانشگاه و بنگاه حمایت کرده و زیر ساخت‌های لازم و شرایط چارچوب را فراهم می‌سازد. ۳. نوع سوم، آن است که سه قلمرو نهادی دانشگاه، صنعت و دولت در فرایند نوآوری همپوشانی دارند و نقش‌های آنان با یکدیگر تداخل پیدا می‌کند و به آن الگوی نظام پویای نوآوری گفته می‌شود (Karamkhani, 2017). پژوهش حاضر هم در بحث مقبولیت و مشروعیت دانشگاه، رابطه این سه عنصر مهم را در نظر می‌گیرد. حمایت‌های دولت از دانشگاه، مرجعیت علمی دانشگاه در بین صنایع و سازمان‌ها، و سرمایه‌گذاری‌هایی که این نهادها در دانشگاه انجام می‌دهند، از شاخص‌های مهم مفهوم مقبولیت و مشروعیت دانشگاه هستند.

تصویر سازمانی^۱

تصویر خوب هر مؤسسه از خودش، می‌تواند راه‌های زیادی برای موفقیت سازمان‌ها پیشنهاد دهد (Gregory, 1999). تصویر دانشگاهی عبارت از برداشت و انتظاراتی است که افراد ذی نفع، ذی صلاح در خصوص دانشگاه دارند و اغلب از ایده‌هایی درباره دانشکده، برنامه درسی، کیفیت تدریس و رابطه برنامه‌های درسی و آموزشی با واقعیت‌های زندگی اجتماعی شکل می‌گیرد. افزایش توجه به کارکردهای دانشگاه و نقش آن‌ها برای حصول اطمینان از این که تصویر، بازتاب هویت سازمانی فعلی است، اهمیت دارد (Belanger, 1993, Mount & Wilson, 2008., Terkla & Pagno). مطالعه تصویر شرکت‌های بزرگ از دیدگاه کسب و کار برای مدت طولانی مورد توجه محققان بوده است. اما نویسندگان مختلف کمتر به جنبه‌های مربوط به تصویر سازمان‌های آموزشی مانند دانشگاه‌ها توجه کرده‌اند.

زیرا نه تنها از نظر اقتصادی، بلکه به دلیل زمان بر بودن تصمیم‌گیری و تأثیرگذاری آن بر زندگی آینده دانشجویان، امری پیچیده برای دانشجویان به حساب می‌آید (Litten, 1980., Youst & Tucker, 1995). چون در این پژوهش محقق به دنبال بدست آوردن و جویا شدن نظرات اعضای هیأت علمی به عنوان یکی از مهم‌ترین ذی‌نفعان و ذی‌صلاحان دانشگاه، درباره کارکردهای دانشگاه، جو دانشگاه و مقبولیت و مشروعیت دانشگاه بوده، بنابراین نظریه تصویر دانشگاه یکی از مهم‌ترین مبانی نظری این پژوهش محسوب می‌شود.

در خصوص ارائه نقشه مفهومی برای توسعه دانشگاه در داخل کشور تحقیقات چندانی صورت نگرفته است. البته تحقیقاتی در ارتباط با چهارچوب مفهومی در حوزه آموزش عالی به صورت پراکنده وجود دارند. برای نمونه، (Farasatkah (2013 در پژوهشی به تدوین "چارچوبی مفهومی برای برنامه ریزی مبتنی بر آینده‌اندیشی در دانشگاه" پرداخته و با اتخاذ رویکرد آینده‌پژوهانه به یک مدل مفهومی با سه رکن اصلی (اختیارات مدیریت و برنامه ریزی ستادی، نظام اطلاعات دانشگاه و اتاق‌های فکر، پنل‌ها، پیمایش‌ها و پارلمان رهبران فکری) دست یافته است. نتایج پژوهش Farazi, Salehi Omran, Alizadeh Sani & Tayebi (2017) نیز برای ارائه الگوی مفهومی برنامه‌ریزی راهبردی مبتنی بر زمینه دانشگاهی ایران، نشانگر تدوین الگویی جامع، سیستمی و کل‌نگر، و منطبق بر زمینه واقعیات محیط دانشگاه است. در پژوهش ذکر شده، مؤلفه‌های اصلی در برنامه‌ریزی راهبردی دانشگاهی ایران، تحت عناوین حصول توافق، بررسی وضعیت موجود، تحلیل محیطی، آینده‌نگاری راهبردی، تعیین، ارزیابی و انتخاب گزینه‌های راهبردی، تدوین ارزش‌ها و تصویرسازی وضع مطلوب، تعیین نقشه مسیر و عملیاتی کردن راهبردها، تدوین نظام ارزیابی راهبردها و سنجش برنامه‌ها و بازخورد و بازنگری، پیشنهاد شده‌اند. می‌توان گفت پژوهش Farazi, et al (2017) تا حدود زیادی از نظر عنوان نزدیک به پژوهش حاضر است. زیرا هر دو پژوهش با هدف ارائه یک چهارچوب مفهومی برای برنامه‌ریزی راهبردی انجام شده‌اند.

بررسی پیشینه پژوهش در خارج از کشور، نشان داد که دانشگاه‌های زیادی مانند دانشگاه‌های فرامینگهام^۱، آلاباما^۲، نیآگارا^۳، سدارویل^۴، مجماح^۵، آکرون^۶، بلومسبورگ^۶؛

^۱Framingham University

^۲ Alabama

^۳ Niagara

^۴ Cedarville

^۵Majmah

^۶ Acron

آفریقای جنوبی^۲، ایبرو^۳ و دانشگاه نوردسترن ایلینوس^۴ برای توسعه خود چهارچوبی را تدوین کرده‌اند. هر کدام از این دانشگاه‌ها در این چهارچوب مفهومی بر یک وجه مهم تأکید داشته‌اند و آن وجه برایشان مهم بوده است. برای مثال دانشگاه فرامینگهام چارچوب کلی را با تأکید بر چند مفهوم مهم از جمله برتری علمی، رفتار شهروندی، رشد شخصی و حرفه‌ای، برتری جهانی، تعهد حرفه‌ای و توجه به جامعه فراگیر تدوین کرده است. دانشگاه تعلیم و تربیت نیاگارا بر سه ویژگی دانشجو محور، شواهد محور و بازیابی عملکرد تأکید داشته است. دانشگاه سدراویل، دانشگاه آلباما، دانشگاه آکرون و دانشگاه بلومسبورگ بر انتخاب بهینه مدرسان و تربیت اعضای هیأت علمی، تأکید ویژه‌ای داشته‌اند. دانشگاه نوردسترن ایلینوس به همان بحث کارآفرینی و اشتغال‌زایی و برقراری ارتباط بین دنیای فارغ‌التحصیلان با جامعه، تأکید ویژه دارد. دانشگاه ایبرو در آمریکا به عملکردهای مدیران میانی و مدیران عالی و همچنین اینکه مدیریت دانشگاه رویکردهای نظری را چگونه عملی می‌کند، توجه خاص دارد. دانشگاه نائینگهام داشتن تفکر مفهومی و استراتژیک را بر همه چیز مقدم می‌داند. هر یک از این دانشگاه‌ها در چهارچوب مفهومی بر بعد خاصی تأکید داشته‌اند. دانشگاه نیاگارا (۲۰۰۹) چهارچوب مفهومی خود را بر اساس سه رویکرد دانشجومحور (همخوانی دانش ارائه شده با تجارب، ارزش‌های دانشجو)، ملاک محور (تناسب فعالیت‌های یادگیری با شیوه‌های نوین و استاندارد آموزشی و بالینی)، اقدام فکورانه (داشتن خود ارزیابی، ارزیابی همکار و تحلیل انتقادی از عملکرد خود) طرح ریزی کرده است. دانشگاه ایبرو (۲۰۱۵) چهارچوب مفهومی در نهادهای آموزش عالی، طرح ریزی کرده است که طبق آن، مدیریت راهبردی در حول دو موضوع حکومت و سیستم‌های تصمیم‌گیری شکل می‌گیرد و همانند برنامه‌ریزی راهبردی به صورت یک فرایند ارتباطی در دانشگاه، همیشه در حال انجام است.

نقشه مفهومی، اساس حرکت هدفمند و انعکاس روشنی از اهداف، مأموریت و چشم‌انداز دانشگاه است که باعث می‌شود دانشکده‌ها هم مأموریت خود را متناسب با مأموریت دانشگاه تقویت کنند و توسعه دهند. نقشه مفهومی بر اساس دانش درست، تئوری و تحقیق پایه گذاری می‌شود که از یک باور جمعی درباره ارزش‌ها، فرهنگ و موقعیت دانشگاه نشأت می‌گیرد (Strategic Planning Plan, University of Alabama, 2007) توجه به نقشه مفهومی و الزامات آن در دانشگاه از ضرورت‌های بسیار مهم است. داشتن نقشه مفهومی، نیازمند

1 .Bloomsburg

۲South Africa

3 .Ibreo

4 .Northeastern Illinois University

شناسایی مؤلفه‌های متعدد و عوامل گوناگون دخیل و مؤثر در توسعه دانشگاه است. این عوامل، آن قدر گسترده‌اند که شناسایی آن‌ها و نقش و سهم هر یک از آنها نیازمند تحقیقات فراوانی است. پژوهش حاضر، به سهم خود سعی داشته است برخی از این عوامل را مورد بررسی قرار دهد. از این رو پژوهش کنونی می‌کوشد نگرش اعضای هیأت علمی دانشگاه را در خصوص سه عامل کلیدی کارکردها، مقبولیت و مشروعیت و توسعه رشته‌ای دانشگاه جويا شود تا بتواند اقدام به پیشنهاد یک نقشه مفهومی برای نظام دانشگاهی کند و گامی هر چند کوچک در هماهنگ ساختن سیاست‌های وزارت علوم در این چهار زمینه برداشته باشد.

سؤالات تحقیق:

۱. وضعیت نگرش اعضای هیأت علمی دانشگاه در باره کارکردهای دانشگاه چگونه است؟
۲. وضعیت نگرش اعضای هیأت علمی دانشگاه در باره توسعه رشته‌های دانشگاه چگونه است؟
۳. وضعیت نگرش اعضای هیأت علمی دانشگاه در باره مقبولیت و مشروعیت چگونه است؟

روش پژوهش

روش پژوهش حاضر آمیخته از نوع کمی- کیفی (تأییدی) است. بخش کمی روش پژوهش توصیفی از نوع پیمایشی- زمینه‌یابی و بخش کیفی از نوع مصاحبه گروه‌کانونی است. تمامی ۶۰۰ عضو هیأت علمی دانشگاه شهید چمران اهواز، جامعه آماری بخش کمی تحقیق را تشکیل داده‌اند. بر اساس جدول کوهن و همکاران تعداد نمونه آماری در این بخش ۲۳۴ نفر بر آورده شده است که بعد از پخش و جمع‌آوری پرسشنامه‌ها مقدار ۲۰۵ پرسشنامه بازگشت داده شده است. جزئیات مشارکت کنندگان در بخش کمی در جدول شماره ۱ آورده شده است. چون در بخش کمی بیشتر اعضای هیأت علمی دارای تجربه مدیریتی و پست سازمانی نبودند به منظور اعتبار سنجی و تأیید یا رد نتایج به دست آمده از بخش کمی، مصاحبه گروه‌کانونی تدارک دیده شد که در بخش گروه‌کانونی ۸ نفر از استادان خبره و با تجربه و دارای مرتبه علمی استاد تمام که همه از مدیران و معاونین سابق یا فعلی دانشگاه هستند (دو تن از ریاست دانشگاه در سنوات قبل و ۶ تن دیگر چندین دوره از معاونین آموزشی، پژوهشی و طرح و برنامه دانشگاه در دوره‌های مختلف) به صورت هدفمند انتخاب شدند. ابزار گردآوری اطلاعات در بخش کمی، پرسشنامه محقق ساخته‌ای

بود که با استخراج از مصاحبه با ۵۶ عضو هیأت علمی دانشگاه تهیه شده است. روایی صوری و محتوایی پرسشنامه نیز مورد تأیید قرار گرفت. بدین گونه که برای سنجش روایی محتوایی، پرسشنامه برای ۱۲ تن از استادان صاحب نظر و متخصص در حوزه موضوع مورد پژوهش در سطح کشور (دانشگاه های فردوسی مشهد، شیراز، خوارزمی تهران، اصفهان، کردستان، مازندران و مدیر مؤسسه پژوهش و برنامه ریزی در آموزش عالی) ارسال شد که ۹ نفر از آن ها پرسشنامه ها را مورد بازبینی قرار دادند و نظرات آن ها در پرسشنامه اعمال گردید. به منظور سنجش پایایی پرسشنامه از ضریب آلفا کرونباخ استفاده گردید. ضرایب آلفا کرونباخ به دست آمده در جدول شماره ۲ آورده شده است. به منظور تجزیه و تحلیل اطلاعات در بخش کمی از روش های آمار توصیفی میانگین، انحراف استاندارد، فراوانی و درصد و برای بخش کیفی، مصاحبه کانونی در دو جلسه سه ساعته در مجموع ۶ ساعت برگزار گردید و برای تجزیه و تحلیل اطلاعات، داده‌هایی که جمع‌آوری شده مرور شده و دست نوشته‌ها، فایل‌های صوتی و مشاهدات، یکپارچه شد. سپس غنای اطلاعات سنجیده شد تا اطمینان حاصل شود که پاسخ‌ها رضایت‌بخش بوده است.

جدول شماره ۱- جزئیات مشخصات نمونه آماری به تفکیک

مرتبۀ علمی، پست سازمانی، جنسیت و سابقه خدمت در بخش کمی

پست سازمانی	فراوانی	درصد	مرتبۀ علمی	فراوانی	درصد
عضو هیأت علمی	۱۷۰	۸۲/۹	مربی	۱۳	۶/۳
مدیر گروه	۲۱	۱۰/۲	استادیار	۱۲۲	۵۹/۵
معاونت	۱۴	۶/۸	دانشیار	۴۴	۲۱/۵
			استاد	۲۶	۱۲/۷
سابقه خدمت	فراوانی	درصد	سن	فراوانی	درصد
۵-۱	۵۵	۲۶/۸	۳۰-۲۰	۲	۱
۱۰-۵	۴۱	۲۰	۴۰-۳۰	۸۴	۴۱
۱۵-۱۰	۴۱	۲۰	۵۰-۴۰	۶۳	۳۰/۷
۲۰-۱۵	۲۱	۱۰/۲	۶۰-۵۰	۴۸	۲۳/۴
			بالتر از ۶۰	۸	۳/۹
۲۵-۲۰	۲۶	۱۲/۷	جنسیت	فراوانی	درصد
			مرد	۱۵۳	۷۴/۶
بالای ۲۵	۲۱	۱۰/۲	زن	۵۲	۲۴/۹

جدول شماره ۲- ضرایب پایایی خرده مقیاس های پرسشنامه

ضرایب آلفا کرونباخ	
۰/۹۴	کارکردهای دانشگاه (۲۰ گویه)
۰/۸۸	توسعه رشته ها (۱۴ گویه)
۰/۷۶	مقبولیت و مشروعیت دانشگاه (۲۳ گویه)
۰/۷۳	ضریب آلفا کل

یافته های تحقیق

بر اساس سؤالات تحقیق، نتیجه به دست آمده گزارش می شود. برای هر سؤال فراوانی پاسخ ها و میانگین ها گزارش شده است.

سؤال اول تحقیق: وضعیت نگرش اعضای هیأت علمی درباره توسعه رشته ها چگونه است؟

یافته های مربوط به این پرسش در جدول شماره ۳ آمده است.

جدول شماره ۳. شاخص های توصیفی میانگین، انحراف استاندارد، درصد و فراوانی مؤلفه توسعه رشته ها

توسعه رشته ها	بسیار زیاد تا زیاد	اصلاً تا ندرت	میانگین	جو دانشگاه	بسیار زیاد تا زیاد	اصلاً تا ندرت	میانگین
۱. توجه یکسان مدیریت به رشد همه رشته ها	۴۴/۴٪	۱۹/۵٪	۳/۴۸۷	۹. اختصاص منابع بیشتر به رشته های فنی، و علوم پایه فراوانی	۴۴/۴٪	۱۹/۵٪	۳/۴۸۷
	۹۱	۴۰	۲		۴۳	۴۰	۲
۲. اختصاص منابع به همه رشته های دانشگاه به یک میزان	۲۰/۵٪	۲۵/۸٪	۳/۲۵۲	۱۰. تأکید بر جذب هیأت علمی بیشتر در رشته های فنی، کشاورزی و علوم پایه فراوانی	۲۰/۵٪	۲۵/۸٪	۳/۲۵۲
	۴۲	۵۳	۲		۹۸	۵۳	۲
۳. پیروی از یک فرایند توسعه ای یکسان و همگام در همه گروه های آموزشی	۳۲/۱٪	۱۵/۷٪	۳/۶۴۸	۱۱. توجه بیشتر به توسعه زیرساخت- های لازم رشته های فنی، کشاورزی و علوم پایه فراوانی	۳۲/۱٪	۱۵/۷٪	۳/۶۴۸
	۶۶	۳۲	۲		۶۷	۳۲	۲

۳/۴۵۸	۱۹/۵ %	۴۵/۴ %	درصد	۱۲. اصلاح دیدگاه و توجه بیشتر به رشته‌های علوم انسانی	۱۸۴۸ ۳	۱۴/۷ %	۶۴/۴ %	درصد	۴. توجه به ایجاد و تقویت رشته‌های کاربردی متناسب با پتانسیل خوزستان
	۴۰	۹۳	فراوانی			۳۰	۱۳۲	فراوانی	
۳/۲۰۵	۳۳/۱ %	۴۰/۵ %	درصد	۱۳. حذف رشته‌های بدون کاربرد در دانشگاه	۱۷۰۲ ۳	۱۲/۲ %	۵۹/۱ %	درصد	۵. ایجاد و تقویت رشته‌های متناسب با آمایش سرزمین
۳/۶۶۳	۶۸	۸۳	فراوانی	۱۴. توسعه تحصیلات تکمیلی در دانشگاه	۱۶۳۳ ۳	۱۷/۱ %	۵۴/۱ %	درصد	۶. توجه به غنی تر کردن گروه‌های پیشرو و موفق در دانشگاه
	۱۱/۲ %	۵۶/۶ %	درصد			۳۵	۱۱۱	فراوانی	
۳/۴۴۷				کل مؤلفه	۱۵۳۱ ۳	۲۳/۴ %	۵۴/۶ %	درصد	۷. توجه به تقویت گروه‌های ضعیف و کم برخوردار در دانشگاه
						۴۸	۱۱۲	فراوانی	
					۱۶۸۷ ۳	۷/۴ %	۵۹ %	درصد	۸. توجه به رشته‌های آزمایشگاهی و کاربردی با بازده کوتاه مدت
						۱۵	۱۲۱	فراوانی	
								فراوانی	

نتایج، حاکی از آن است که ۶۰ درصد اعضای هیأت علمی توجه به رشته‌های کاربردی متناسب با نیاز استان و رشته‌های مورد نیاز متناسب با آمایش سرزمین را در اولویت می‌دانند و بیش از ۵۴ درصد آنها بر ضرورت توجه همزمان به رشته‌های مطرح و پیشرو و همین طور رشته‌های ضعیف و کم برخوردار، تأکید می‌کنند. بیشترین مقدار میانگین (۳/۸۴۸) به گویه " توجه به ایجاد و تقویت رشته‌های کاربردی متناسب با پتانسیل خوزستان" و کمترین مقدار میانگین (۲/۶۷۸) به گویه " اختصاص منابع به همه رشته‌های دانشگاه به یک میزان" تعلق دارد.

سؤال دوم تحقیق: وضعیت نگرش اعضای هیأت علمی درباره کارکردهای دانشگاه چگونه است؟

گزارش توصیفی این بخش در جدول شماره ۴ مشاهده می‌شود.

جدول شماره ۴. شاخص‌های توصیفی میانگین، انحراف استاندارد، درصد و فراوانی مؤلفه کارکردهای دانشگاه

میانگین	اصلاً تا به ندرت	بسیار زیاد تا زیاد	درصد	کارکردها	میانگین	اصلاً تا به ندرت	بسیار زیاد تا زیاد	درصد	کارکردها
۲/۸۸۲	% ۳۳/۲	۲۲/۹ %	درصد	۱۱. در برنامه‌های خود از توسعه فناوری‌های نوین حمایت کاملی به عمل می‌آورد.	/۴۵۳ ۲	۵۸/۶ %	% ۱۲/۲	درصد	۱. نقش و مشارکت تأثیرگذاری در حل مسائل منطقه‌ای و بین‌المللی دارد.
	۶۸	۴۷	فراوانی			۱۲۰	۲۵	فراوانی	
۲/۴۵۸	% ۵۸/۱	% ۹/۷	درصد	۱۲. به عنوان محلی برای تربیت کارآفرین و رشد مهارت‌های کارآفرینی شناخته شده است.	/۸۰۹ ۲	۴۲/۴ %	% ۲۳/۴	درصد	۲. در ارائه راه حل برای مسائل بومی و استانی خود، نقش فعالی ایفا می‌کند.
	۱۱۹	۲۰	فراوانی			۸۷	۴۸	فراوانی	
۲/۲۹۷	۶۴/۹	% ۸/۳	درصد	۱۳. توانسته است در شکستن مرزهای دانش و خلق علوم جدید موفق عمل کند.	/۱۸۵ ۳	۲۲/۹ %	% ۲۷/۶	درصد	۳. در سیاست‌ها و رفتارهای سازمانی خود و اعضا بر وجه اخلاقی بودن تأکید می‌کند.
	۱۳۳	۱۷	فراوانی			۴۷	۷۷	فراوانی	
۲/۷۱۲	% ۴۳/۴	% ۲۰/۵	درصد	۱۴. قادر است علوم کاربردی مورد نیاز برای حل مشکلات جامعه را تولید کند.	/۰۲۹ ۳	۲۳/۴ %	% ۲۶/۳	درصد	۴. در تربیت اخلاقی و رشد خصایص پسندیده انسانی دانش‌آموختگان، عملکرد موفقی داشته است.
	۸۹	۴۲	فراوانی			۴۸	۵۴	فراوانی	
۲/۴۹۲	% ۴۹/۷	% ۷/۸	درصد	۱۵. در تلفیق علم و عمل موفق بوده است.	/۵۳۱ ۳	۱۱/۷ %	% ۵۵/۶	درصد	۵. رسالت اصلی خود را آموزش علم به متقاضیان می‌داند.
	۱۰۲	۱۶	فراوانی			۲۴	۱۱۴	فراوانی	
۲/۸۵۸	% ۳۴/۱	% ۱۹	درصد	۱۶. پژوهش‌های بنیادین خوبی در دانشگاه انجام شده است.	/۳۲۲ ۳	۶۲/۵ %	% ۱۲/۷	درصد	۶. به عنوان محلی برای تبادلات علمی مطرح جهان شناخته شده است.
	۷۰	۳۹	فراوانی			۱۲۸	۲۶	فراوانی	
۳/۰۸۲	% ۲۶/۹	۳۳/۶	درصد	۱۷. پژوهش‌های	/۸۸۲	۳۵/۷	% ۲۳/۹	درصد	۷. کوشیده است

				کاربردی بیشتر مورد تأکید دانشگاه است.	۲				چگونه یاد گرفتن و روش اندیشیدن را یاد دهد.
	۵۵	۶۹	فراوانی			۷۳	۴۹	فراوانی	
		٪				٪			
۳/۰۴۸	۴۶	۲۷/۹ ٪	درصد	۱۸. در تولید و انتشار مقالات علمی معتبر سهم قابل قبولی دارد.	۱۱۵۶ ۳	۲۰٪	۳۲/۲٪	درصد	۸. به استانداردهای کمی و کیفی آموزش در حد مطلوبی توجه می کند
۲/۴۳۹	۱۱۶	۱۰/۳٪	درصد	۱۹. پژوهش‌های دانشگاه، نقش مؤثری در روند تحولات علمی داشته است.	۱۹۷۰ ۲	۲۷/۸ ٪	۲۵/۴٪	درصد	۹. در توسعه رشته‌های تحصیلی به کیفیت و سودمندی آن‌ها توجه کافی می کند.
۲/۵۲۶	۱۰۰	۱۰/۸٪	درصد	۲۰. پژوهش‌های دانشگاه در سطح منطقه‌ای و بین المللی از اعتبار بالایی برخوردارند.	۱۵۷۵ ۲	۴۹/۸ ٪	۱۶/۱٪	درصد	۱۰. آموزش چگونگی حل مسائل زندگی به جوانان را در اولویت فعالیت- های آموزشی خود قرار می- دهد.
					۱/۷۹۸ ۲				کل مؤلفه

به استناد داده‌های این بخش، بیش از ۵۸ درصد اعضای هیأت علمی اعتقاد داشتند دانشگاه نقش تأثیر گذاری در حل مسائل منطقه‌ای نداشته و بنابراین به ندرت به عنوان محلی برای تبادلات علمی مطرح جهان شناخته شده است. بر اساس نظرات بین ۶۰ تا ۶۵ درصد اعضا، دانشگاه در مباحث کارآفرینی و شکستن مرزهای دانش نقش موفقی نداشته و بیش از ۵۵ درصد آنها معتقدند دانشگاه، رسالت اصلی خود را آموزش علم به متقاضیان می‌داند. در این بخش، بیشترین مقدار میانگین (۳/۵۳۱) به گویه " آموزش علم به متقاضیان به عنوان رسالت اصلی"؛ و کمترین مقدار میانگین (۲/۲۹۷) به گویه " موفقیت در شکستن مرزهای دانش و خلق علوم جدید" تعلق دارد.

سؤال سوم تحقیق: وضعیت نگرش اعضای هیأت علمی درباره مقبولیت و مشروعیت دانشگاه چگونه است؟

در جدول شماره ۵ گزارشی از داده‌های توصیفی مربوط به این پرسش ذکر شده است. جدول شماره ۵. شاخص‌های توصیفی میانگین، انحراف استاندارد، درصد و فراوانی مؤلفه مقبولیت و مشروعیت دانشگاه

میانگین	اصلاً تا به ندرت	بسیار زیاد تا زیاد	درصد	مقبولیت و مشروعیت دانشگاه	میانگین	اصلاً تا به ندرت	بسیار زیاد تا زیاد	درصد	مقبولیت و مشروعیت دانشگاه
۱/۲۴۸ ۳	٪ ۲۵/۹	٪ ۲۸/۳	درصد	۱۳. حاکمیت و دولت، دانشگاه را به عنوان یک سرمایه منطقه‌ای می‌دانند	۳/۴۷۳	٪ ۱۳/۲	٪ ۴۹/۷	درصد	۱. در بین مردم، شهر و استان از مقبولیت بالایی برخوردار است.
	۵۳	۵۸	فراوانی			۲۷	۱۰۲	فراوانی	
۱/۲۶۳ ۲	٪ ۶۶/۸	٪ ۶/۹	درصد	۱۴. ارکان جامعه تلاش می‌کنند در این دانشگاه سرمایه گذاری کنند.	۳/۴۶۸	٪ ۱۳/۲	٪ ۴۹/۷	درصد	۲. در منطقه جنوب غرب از مقبولیت بالایی برخوردار است.
	۱۳۷	۱۴	فراوانی			۲۷	۱۰۲	فراوانی	
۱/۱۸۵ ۲	۶۷/۳ ٪	٪ ۶/۹	درصد	۱۵. سیاست‌های رقابتی در نظام آموزش عالی به نفع این دانشگاه بوده است.	۳/۴۵۸	٪ ۱۷/۱	٪ ۴۸/۲	درصد	۳. دانش‌آموختگان بسیاری متقاضی جذب به عنوان هیأت علمی در دانشگاه هستند.
	۱۳۸	۶۳	فراوانی			۳۵	۹۹	فراوانی	
۱/۷۲۶ ۳	٪ ۵۹/۵	٪ ۱۲/۲	درصد	۱۶. قوانین و دستورات محدودیت ساز، مانع موفقیت دانشگاه بوده است.	۴/۰۴۸	٪ ۷۳/۲	٪ ۴/۴	درصد	۴. نخبگان علمی از این دانشگاه به شهرها و دانشگاه‌های دیگر مهاجرت می‌کنند.
	۱۲۲	۲۵	فراوانی			۱۵۰	۹	فراوانی	
۱/۹۰۵ ۲	٪ ۲۹/۷	٪ ۲۳/۴	درصد	۱۷. سطح رقابت علمی اعضای هیأت علمی دانشگاه، مثبت و سازنده است.	۳/۲۰۹	٪ ۱۵/۶	٪ ۳۱/۷	درصد	۵. ادر رشته‌های زیادی از حسن شهرت علمی و تخصصی برخوردار است.
	۶۱	۴۸	فراوانی			۳۲	۶۵	فراوانی	
۱/۹۱۲ ۲	۳۳/۲ ٪	٪ ۲۸/۳	درصد	۱۸. اعضای هیأت علمی شأن و جایگاه اجتماعی خود را بالا و مثبت ارزیابی می‌کنند.	۳/۰۵۸	٪ ۲۱	٪ ۲۳/۹	درصد	۶. ارزیابی دانش‌آموختگان از آن، مثبت و رضایت‌بخش است.
	۶۸	۵۸	فراوانی			۴۳	۴۹	فراوانی	
۱/۸۷۸ ۲	٪ ۳۵/۶	٪ ۲۴/۴	درصد	۱۹. اعضای هیأت علمی در رابزنی با	۳/۱۵۶	٪ ۲۴/۴	٪ ۱۹	درصد	۷. دانشگاه از منزلت علمی
	۷۳	۵۰	فراوانی			۵۰	۳۹	فراوانی	

				سازمان ها و صنایع و بازاریابی علمی از توانایی خوبی برخوردارند.				بالایی برای انتخاب علاقه- مندان به تحصیل در آموزش عالی برخوردار است.	
۱۶۴۸ ۳	۵۸/۶ %	% ۹/۳	درصد	۲۰. طولانی بودن و زمان بر بودن طرح- های پیشنهادی صنایع و سازمان ها، مانع تلاش بیشتر اعضای هیأت علمی است.	۲/۷۸۰	% ۳۸	% ۱۴/۶	درصد	۸. دانشگاه توانسته با توجه به گرایش صنایع به روز آمد نمودن خود، سطح تعامل خود با آنها را توسعه دهد.
	۱۲۰	۱۹	فراوانی			۷۸	۳۴	فراوانی	
۱۳۵۱ ۲	% ۶۳/۹	% ۸/۸	درصد	۲۱. دانشجویان این دانشگاه تعامل و ارتباط خوبی با صنایع دارند.	۲/۸۴۳	% ۳۷	% ۲۰/۹	درصد	۹. مقبولیت کافی در بین صنایع و سازمان ها و ادارات دارد
	۱۳۱	۱۸	فراوانی			۷۶	۴۳	فراوانی	
۱۷۰۲ ۲	% ۴۶/۴	% ۱۹	درصد	۲۲. اعضای هیأت علمی به انجام پروژه- های عملیاتی دشوار علاقه مند هستند.	۳/۰۳۴	% ۲۱/۹	% ۲۳/۹	درصد	۱۰. پاسخگویی دانشگاه به تعهدات خود در قبال سازمان ها رضایت بخش است.
	۹۵	۳۹	فراوانی			۴۵	۴۹	فراوانی	
۱۴۸۲ ۳	۴۷/۳ %	% ۱۱/۷	درصد	۲۳. در مقایسه با شاخص های ملی و بین المللی، مقبولیت علمی این دانشگاه پایین است.	۲/۵۷۵	% ۴۵/۴	% ۱۰/۸	درصد	۱۱. در اطلاع رسانی به جامعه از تولیدات علمی خود موفق بوده است.
	۹۷	۲۴	فراوانی			۹۳	۲۲	فراوانی	
۱۱۳۲ ۳	کل مؤلفه				۳/۴۸۲	% ۱۳/۷	% ۴۴/۸	درصد	۱۲. مدیریت دانشگاه همیشه دچار روزمرگی بوده است.
						۲۸	۹۲	فراوانی	

بیش از ۶۷ درصد اعضا اعتقاد دارند سیاست های رقابتی آموزش عالی از جمله رتبه- بندی ها به نفع دانشگاه نبوده است. بر اساس نظر ۷۰ درصد اعضا، دانشجویان نیز ارتباط خوب و مؤثری با صنایع و بیرون دانشگاه ندارند. اما از نظر بیش از ۵۰ درصد اعضا، دانشگاه در خصوص تعهدات خود به جامعه و صنایع مثبت عمل کرده، و به اعتقاد ۵۶ درصد اعضا، دانش آموختگان ادراک خوبی از دانشگاه محل تحصیل خود دارند و دانشگاه از منزلت بالایی در بین متقاضیان ادامه تحصیل برخوردار است. در این مؤلفه، بیشترین میانگین (۴/۰۴۸) به گویه " مهاجرت نخبگان علمی از این دانشگاه به شهرها و دانشگاه های دیگر " و کمترین

میانگین (۲/۱۸۵) به گوپه "سودمند بودن سیاست‌های رقابتی در نظام آموزش عالی به نفع دانشگاه" تعلق دارد.

اعتبار بخشی یافته‌های بخش کمی از طریق مصاحبه گروه کانونی

در این مرحله از پژوهش، محقق به منظور اعتبار بخشی یافته‌های بخش کمی و تقویت امکان دستیابی به اتفاق نظر برای نقشه مفهومی، با ۸ نفر از پیشکسوتان و خبره‌های دانشگاه مصاحبه گروهی انجام داد. تجزیه و تحلیل برخی از نتایج این بخش در جدول شماره ۷ آمده است.

جدول شماره ۷- تحلیل نتایج بخش مصاحبه کانونی و مقایسه با نتایج بخش کمی

نتیجه مقایسه	نمونه متن مصاحبه گروه کانونی	بیشترین درصد گوپه های پرسشنامه	مؤلفه
تأیید	"از نظر من توسعه رشته‌های دانشگاهی نباید یکسان باشد. توسعه بر اساس امکانات خودمان و نیاز جامعه باید باشد. من فکر می‌کنم به رشته‌ها باید به صورت کاربردی فکر کنیم که عملیاتی شود و ایده آل‌گرا و... نباشیم. من قائل به توسعه یکسان همه رشته‌ها و به یک میزان نیستیم..." (عضو شماره ۲)	توجه به رشته‌های متناسب با آمایش سرزمین (۶۰ درصد) توجه و تقویت رشته‌های کاربردی استان (۶۴ درصد)	توسعه رشته‌ها
عدم تأیید	"تمام اهداف رشته مهندسی این‌ها هستند: تأمین رفاه، ایمنی افراد جامعه، استفاده بهینه از مواد و انرژی، حفظ محیط زیست پایدار... نگاه کنید تمام این اهداف مهندسی به نوعی با علوم انسانی و انسان سروکار دارد..." (عضو شماره ۶)	توجه به رشته‌های مهندسی کشاورزی و علوم پایه (۵۹ درصد)	
عدم تأیید	تأکید اعضا بر ضرورت رشته‌های کاربردی متناسب با نیاز استان، فارغ از مقطع آن بود. به این معنا که حتی اگر رشته‌ای در مقطع کارشناسی، متناسب با نیاز استان باشد، بر تحصیلات تکمیلی ارجحیت دارد.	توسعه تحصیلات تکمیلی (۵۶ درصد)	
تأیید	"یعنی اگر قرار باشد در این عالم هستی چیزی بتواند مشکل‌گشایی کند، آن چیز دانش است. این که دانشگاه بخشی به نام ارتباط با صنعت را دارد به خاطر این است که وظیفه مشکل‌گشایی را برای خود در نظر می‌گیرد. نه این که به خاطر ویژگی قابلیت تولید ثروت آن باشد. مشکل‌گشا بودنش دانشگاه در کنار مسئولیت اجتماعی‌اش قرار می‌گیرد... یعنی کسی که دانشمند است احساس مسئولیت می‌کند و باید برود حل مشکل کند. مسائل و مشکلات جامعه‌اش را بشناسد و سعی کند برای برطرف کردن آن راه حل ارائه دهد..." (عضو شماره ۱)	دانشگاه نقش تأثیرگذاری در حل مسائل منطقه به ندرت دارد (۵۸ درصد)	کارکرد های دانشگاه
عدم تأیید	استادان بخش گروه کانونی با این مورد تا حدی مخالف بودند و اعتقاد داشتند توجه به کارکردهای فرهنگی و تربیتی در دانشگاه مورد غفلت واقع شده است و بر برخی حوزه‌های تجاری سازی و کار آفرینی بدون توجه به وجود زیر ساخت‌های لازم برای رفتن به سمت مأموریت‌های جدید، پافشاری می‌شود.	در تربیت اخلاقی و رشد خصایص پسندیده انسانی دانش‌آموختگان خود، عملکرد موفقی داشته است (۵۰ درصد)	
تأیید	"دانشگاه از اولی که ایجاد شده برای توسعه علم و دانش بوده و باید آن را حفظ کند. اگر می‌خواهد کار جدیدی انجام دهد باید سازمان و تشکیلات جدید برای آن بوجود آورد. باید سازوکار جدید ایجاد کند نه اینکه یک بار جدید بر دوش دانشگاه بگذاریم. دانشگاه می‌تواند تشکیلاتی درست کند که برایش تجاری سازی کند، بین	رسالت اصلی خود را تربیت و آموزش علم به متقاضیان (۵۵ درصد)	

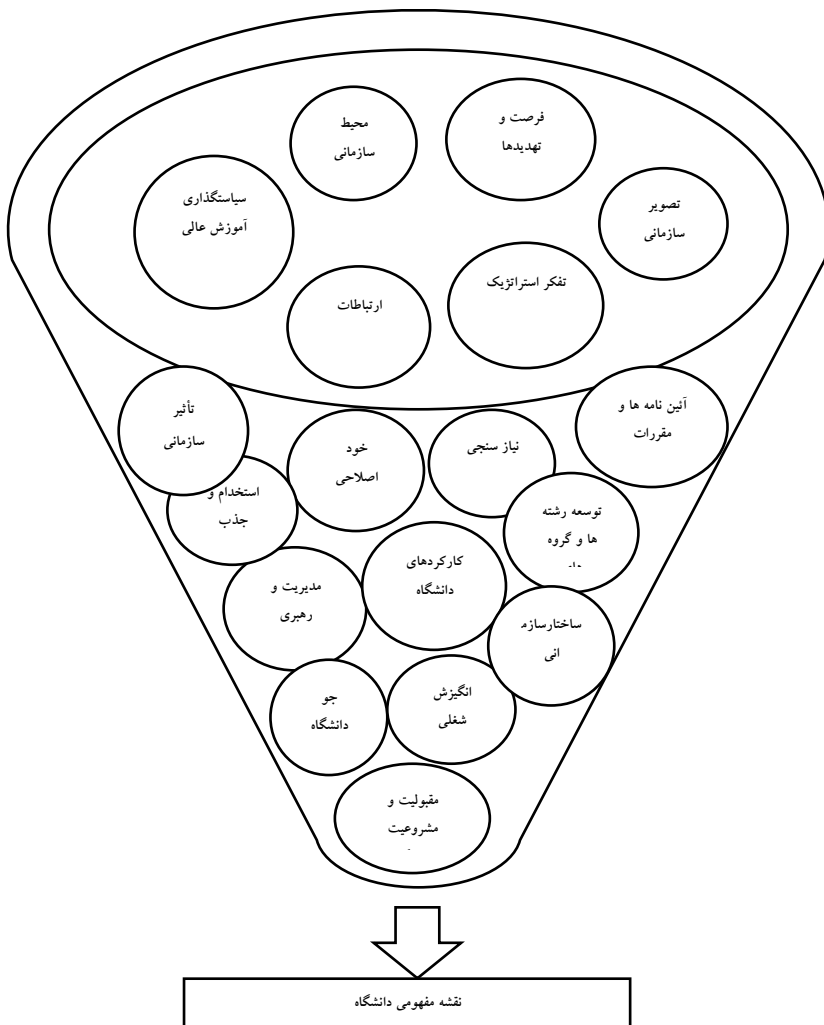
	المللی سازی کند، شرکت درست کند. آدم متناسب با آن مأموریت ها استخدام کند.. " (عضو شماره ۶)		
تأیید	"... مفهوم تجاری سازی باعث شده دانشگاه ها برخی رشته ها را حذف کنند به قیمت این که از طریق آنها نمی شود در آمد زایی یا تجاری سازی کرد. بنابراین این حس ایجاد می شود که دانشگاه ها بهتر است به جای این که دانشگاه جامع باشند دانشگاه صنعتی شوند. چون واقعاً دیگر جایی برای رشته های علوم انسانی نیست. از نظر من اگر دانشگاه می خواهد برای رسیدن به توسعه، بین رشته ها اولویت بندی کند باید این اولویت بندی بر اساس تفاوت رشته ها باشد و گرنه اهداف دانشگاه کاملاً یک جانبه، متعصبانه و در راستای پیشرفت رشته های خاص می شود که این منجر می شود دانشگاه در آینده تبدیل به یک دانشگاه صنعتی شود.. " (عضو شماره ۵)	دانشگاه نتوانسته در ایفای کارکرد کار آفرینی، موفق عمل کند (۶۰ درصد) دانشگاه نتوانسته در شکستن مرز های دانش فعال عمل کند (۶۵ درصد)	
تأیید	"... به نظر من صنایع و سازمان ها اعتقاد ندارند دانشگاه متولی آموزش و پژوهش باشد. صرفاً همان اجبار است. خود شرکت هم به این فهم نرسیده که بایستی کار پژوهشی انجام دهد. صرفاً می خواهند کار را سنتی انجام دهند. دانشگاه در این مقوله جایگاه و نقش خاصی را ندارد. باور به آموزش و پژوهش در جامعه ما تقویت نشده است.. " (عضو شماره ۵)	پژوهش های دانشگاه نتوانسته نقش تأثیرگذاری در روند تحولات علمی داشته باشد (۵۶ درصد)	
عدم تأیید	یکی از استادان گروه کانونی که جزو مدیران کلیدی دانشگاه هستند و در جلسات درخواست انتقالی استادان حضور دارند این گونه اعتقاد داشتند که برای مثال در طول دو سال ده عضو هیأت علمی درخواست انتقالی داشتند و این نشان دهنده این است که نسبت درخواست انتقالی بالا است بنابراین این یافته با یافته بخش کمی هم راستا نیست.	به ندرت نخبگان علمی به دانشگاه ها و شهرهای دیگر مهاجرت می کنند (۷۰ درصد)	
عدم تأیید	"... دانش آموختگان دانشگاه وارد بازار کار و صنایع و سازمان ها می شوند... این که این افراد چه تصویری نسبت به استادان و دانشگاه خود دارند در نحوه تعامل و ارتباط برقرار کردن با دانشگاه تأثیر می گذارد. اگر دانشگاه نمی تواند با صنایع ارتباط برقرار کند یک علتش می تواند همین باشد که نیروهای صنایع تصور خوبی از دانشگاه خود ندارند.. " (عضو شماره ۴)	تا حدودی درک دانش آموختگان از دانشگاه خود مثبت است (۵۶ درصد)	
تأیید	"...! اگر تصور می شود که صنایع و سازمان ها تمایلی به برقراری ارتباط با دانشگاه ندارند شاید به خاطر کم کاری دانشگاه نسبت به تعهدات خودش به صنایع بوده است. اما به نظر من دانشگاهیان چون علمی و آکادمیک و تخصصی کار انجام می دهند در تعهدات خودشان به بیرون پایبند بوده و هستند " (عضو شماره ۴)	تا حدودی دانشگاه توانسته به تعهدات خود به بیرون موفق عمل کند (۵۰ درصد)	مقبولیت و مشروعیت دانشگاه
تأیید	"... مشکل دیگر نگاه محیط خارجی به دانشگاه ... آن ها این دید را به دانشگاه دارند که دانشگاه هم یک سازمان اجرایی است. به نظر می رسد ارکان جامعه هیچ تفاوتی بین دانشگاه با سایر سازمان ها قائل نیستند و هیچ گونه تلاشی صورت نمی گیرد تا به دانشگاه کمک کنند. حالا این کمک حتماً نباید مالی باشد حمایت های دیگری هم می تواند صورت گیرد.. " (عضو شماره ۴)	ارکان جامعه به ندرت تلاش می کنند در دانشگاه سرمایه گذاری کنند (۶۶ درصد)	
تأیید	"... نگاه وزارت علوم به همه دانشگاه ها یکسان است. در صورتی که شما نمی توانید با توجه به نیازی که در منطقه است دانشگاه ما را با بقیه مقایسه کنید. همه یک جور تصمیم گیری می کنند؛ چون سیاست ها از بالا به پایین دیکته می شود. و ... " (عضو شماره ۶)	سیستم های رقابتی به نفع دانشگاه نبوده (۶۷ درصد)	
تأیید	"... دانشگاه خیلی در تلاش است که با بیرون ارتباط برقرار کند. دانشکده ها هم بنا بر ماهیت شان به نحو متقاضی با جامعه ارتباط برقرار می کنند. ما خیلی مشتاق هستیم با بیرون ارتباط برقرار کنیم اما آن ها تمایل زیادی برای برقراری ارتباط ندارند.. " (عضو شماره ۷)	به ندرت طولانی بودن و زمان بر بودن طرح ها مانع تلاش استادان می شود (۵۸ درصد)	
تأیید	"... در درون دانشگاه و آیین نامه های آن هیچ بندی وجود ندارد که برای ارتقاء و	دانشجویان تعامل خوبی	

	کسب مرتبه علمی، عضو هیأت علمی یا دانشجو مجبور شود برود با بیرون و صنایع ارتباط برقرار کند. در دانشگاه، استادان بنا بر صفت شخصی خودشان که دوست دارند فعال باشند با بیرون ارتباط برقرار می‌کنند که تعداد این گونه استادان خیلی محدود است. دانشجویان هم ارتباطشان با بیرون محدود شده به بخش اجرایی پایانامه هایشان.. "(عضو شماره ۳)	با صنایع ندارند (۷۰ درصد)
--	--	---------------------------

بحث و نتیجه‌گیری

باور و ادراکات اعضای هیأت علمی در باره محل کار خود بسیار در عملکرد و خروجی کار او اثر خواهد داشت. لذا در این پژوهش سعی شده است تا نگرش اعضای هیأت علمی دانشگاه در سه حوزه ذکر شده، شناسایی شده تا امکان ارائه یک نقشه مفهومی بر اساس این ادراکات، فراهم شود. توسعه نظام آموزش عالی مبتنی بر نیازهای محلی - منطقه‌ای در نظام آموزش عالی ما یک ضرورت محسوب می‌شود و می‌بایست به صورت هدفمند و نظام مند پیش رود. اعضای هیأت علمی اعتقاد داشتند بیشتر باید متناسب با نیاز و پتانسیل استان و آمایش سرزمین به رشته‌ها اهمیت داده شود و نباید به همه رشته‌ها به یک میزان منابع اختصاص داده شده و در مقایسه با رشته‌های علوم انسانی، از رشته‌های مهندسی و علوم پایه حمایت بیشتری به عمل آید. یافته‌های بخش کانونی هم در راستای نتایج بخش کمی بود. استادان گروه کانونی اعتقاد داشتند باید ببینیم نیاز منطقه چیست و متناسب با نیاز استان و منطقه رشته‌های کاربردی را بها دهیم؛ اختصاص منابع به همه رشته‌ها به یک میزان درست نیست. نتایج تحقیق Mehralizadeh, Sepasi & Omidian (2013)، Samari & Gerai (2005)، Mahmoudi & Khademi Kale lo (2016)، nejad (2013) همخوان با یافته‌های این بخش است. مهم‌ترین یافته‌ها در بخش کمی حاکی از آن بود که کارکرد کارآفرینی دانشگاه مطلوب نیست. دانشگاه توانسته در شکستن مرزهای دانش نقش فعالی داشته باشد و نقش چندان تأثیرگذاری در حل مسائل منطقه و تحولات علمی نداشته است. اما درصد بالایی اعتقاد داشتند دانشگاه رسالت اصلی اش را آموزش علم به متقاضیان می‌داند و می‌توان چنین استدلال کرد که از نظر پاسخ دهندگان در بخش کمی، کارکرد آموزشی اهمیت بیشتری داشته است. یافته‌های به دست آمده در بخش کانونی در برخی موارد همراستا با نتایج بخش کمی است. در باره پژوهش‌های صورت گرفته در دانشگاه، گروه کانونی اعتقاد داشتند که چون اغلب اعضای هیأت علمی، فاقد تجربه مدیریتی هستند، با مسائل پژوهش دانشگاه به صورت دقیق آشنا نیستند و شاید فقط پژوهش در دانشکده خودشان را ملاک پاسخگویی خود قرار داده‌اند. به همین خاطر تعداد زیادی از آنان اظهار داشته‌اند که پژوهش‌های دانشگاه در روند تحولات علمی جامعه نقش

شوند، دانشگاه خودشان را وارد عرصه‌های پژوهشی خود نمی‌کنند. صنایع، این گونه باور دارند که دانشگاهیان صرفاً کار نظری انجام می‌دهند و کاربردی عمل نمی‌کنند و وقتی استادان کار پژوهشی نکنند، سطح دانشگاه از نظر علمی و رتبه‌ای پایین می‌آید و نتیجه، آن می‌شود که مرجعیت تخصصی دانشگاه افت کرده و میزان متقاضی جذب هیأت علمی و متقاضی تحصیل در دانشگاه پایین خواهد آمد. سیاست‌های کلان دولت هم به نفع دانشگاه نبوده است. یافته‌های بدست آمده در خصوص مرجعیت تخصصی و علمی با نتایج پژوهش Farasatkah (2013)، Jonz (2006)، Sharif & Shabgo monsef (2011) Farasatkah (2010)، در خصوص تعامل صنایع و سازمان‌ها با نتایج پژوهش‌های (2007) Abbasi, etal، Araste & Fazeli (2011)، در خصوص کارآمدی مدیریت با نتایج پژوهش‌های (2014) Ghahremani، Javedani (2014) و در خصوص سطح مشارکت اعضای هیأت علمی در تولیدات علمی با نتایج پژوهش‌های (2009) Madhooshi et al، Azar, Gholamrezaee, Danaeifard, & Khodad Hosseini، (2013) Ziyari, Ghods, Rashidipour, Bozorgi & Baba Mohammadi، (2016) در خصوص سیاست‌های کلان حکومتی و دولتی با نتایج پژوهش‌های (1992) Watts، Farasatkah (2013)، Farasatkah & Maniee (2014) همخوانی دارد. در جمع بندی از یافته‌های به دست آمده از بخش کمی و بخش گروه کانونی علاوه بر چهار مفهوم کارکرد دانشگاه، جو، توسعه رشته‌ها و مشروعیت دانشگاه، عوامل مهم دیگری شناسایی شدند که در ارائه نقشه مفهومی پیشنهادی برای دانشگاه بسیار مهم و کارگشا خواهند بود. این عوامل که در شکل ۱ نشان داده شده‌اند و می‌توانند به عنوان پیشنهادی‌های تحقیق هم مورد استفاده قرار گیرند، عبارتند از: ۱. سیاست گذاری آموزش عالی (استقلال دانشگاه‌ها)، ۲. محیط سازمانی (فرصت‌ها و تهدیدها)، ۳. ارتباطات (درون دانشگاه - صنعت با دانشگاه)، ۴. تفکر استراتژیک (مدیران دانشگاه، و سازمان‌ها)، ۵. تصویر سازمانی (بین اعضا و در محیط بیرون)، ۶. تأثیرسازمانی (در عرصه‌های ملی، بین المللی و منطقه‌ای)، ۷. خود اصلاحی (اصلاح مأموریت‌های سنتی دانشگاه)، ۸. نیاز سنجی (رشته‌های مورد نیاز و کاربردی استان)، ۹. آئین نامه‌ها و مقررات دانشگاهی (اصلاح آئین نامه‌های استخدام، جذب و ارتقاء، فعالیت‌های علمی)، ۱۰. اصلاح ساختار سازمانی سنتی (فراهم شدن زمینه‌های ارتباط دانشگاه با بیرون، و کارکردهای کارآفرینی و تجاری سازی)، ۱۱. انگیزش شغلی (ایجاد مکانیزم‌های تشویق و نهادینه کردن اعتماد سازمانی)، ۱۲. مدیریت و رهبری.

شکل ۱- عوامل مؤثر بر شکل گیری نقشه مفهومی دانشگاه

این عوامل در یک دنیای شبکه‌ای بر روی یکدیگر اثر می‌گذارند؛ به گونه‌ای که اگر یکی از این عوامل نتواند به درستی تحقق یابد، بر تمام شبکه و کنش‌های ارتباطی آن اثر می‌گذارد. در شبکه ایجاد شده، میدانی از مبادلات ارتباطی و برهمکنش‌ها وجود دارد که نقش حیاتی در تدوین نقشه مفهومی بازی می‌کنند. این مدل را می‌توان براساس نظریه کنشگر- شبکه که مبتنی بر رهیافتی کثرت‌گرا است و مسائل را در شبکه‌ای از عوامل مختلف توضیح

می‌دهد، نیز تحلیل نمود. کنش‌گران در شبکه‌ای با سایر کنش‌گران مانند عاملان اقتصادی، سیاسی و اجتماعی و تکنیکی در تعامل هستند. طبق این نظریه، مسائل ساختارهایی شبکه-ای اعم از انسان، اشیاء و مکان هستند که با هم در ارتباط هستند. بنابراین می‌توان این گونه تحلیل کرد که ارائه نقشه مفهومی برای توسعه، به عنوان یک مسئله به صورت شبکه‌ای با عاملان زیادی اعم از انسانی و غیر انسانی در تعامل است. این نگاه شبکه‌ای به نقشه مفهومی، این نکته را گوشزد می‌کند که فهم عمیق از نقشه مفهومی نیازمند یک واکاوی همه جانبه و با در نظر گرفتن تمام عوامل مؤثر در آن است.

References:

- Abbasi, B; Gholipour, A., & Piran Nejad, A. (2007). The implications of commercialization in higher education. Quarterly journal of research and planning in higher education, 13 (46). 155-182. (in Persian).
- Abbasi, M. R; & Shirepaz Arani, A. A. (2011). Higher Education Quality Policy: Challenges and Perspectives, Quality Assurance Contest in the Academic System, Tehran University, May 2011. (in Persian).
- Altbach, P. G. (1998). Comparative higher education: Knowledge, the university and development. Hong Kong: Comparative Education Research Centre - The University of Hong Kong.
- Arasteh, H. R; & Fazeli Masoleh, S. T. (2011). Rankings and features of the world's top universities. Quarterly Journal of Engineering Education, 52 (13), 101-87. (in Persian).
- Asadi, M; & Maroufi, S. (2016). The Position of Centralization and Academic Independence in the Internationalization of Iran's Higher Education System, The National Conferans of Higher Education of Iran. Applied Science Center of Mazandaran University, November 26, 2016. (in Persian).
- Azar, A; Gholamrezaee, D; Danaeifard, H; & Khodad Hosseini, H. (2013). Analysis of the Challenge of Higher Education Quality in Fifth Schedule. Culture Strategy, 21, 170-141. (in Persian).
- Bagheri Majd; R, & Fallah Faramarzi, M. (2017). The Functions of the University in the View of the Supreme Leader in Iran's higher Education System, Journal of Social-Cultural Strategy, 6 (23), 30-7. (in Persian).
- Belanger, C., Mount, J., & Wilson, M. (2002). Institutional image and retention. Tertiary Education & Management, 8 (3), 217-230. (in Persian).
- Bok, D. (2003); University in Marketplace. Princeton University Press, 256. Publishers Princeton University Press Europe.
- Boor cabal, A. (1999). The Evolution of University as an Institution, Translated: Fazel Larijani, Approach, No. 23, 124-113.
- Castells, M. (2009), Communication power, Oxford University Press, New York.
- Conceptual Frame work A labama etate university college of eucation. (2007). Availible from <https://www.alasu.edu/coe/coe-accreditation/conceptual-framework>.
- Cifuentes-Madrid, J H; Couture, P. L; & Llinàs-Audet, X. (Eds.).(2015). Strategic Management of Universities in the Ibero-America Region: A Comparative Perspective. Springer.
- Ejtehadi, M., Ghoorchian, N., Jafari, P., & Shafizadeh, H. (2011). Dimensions and components of faculty improvement in order to provide conceptual model. Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education, 4 (17), 21-46. (in Persian).
- Etzkowitz, H. (2003), Researchgroup as Quasi-Firms: The Invention of the Entrepreneurial University, Resarch Policy, 32, pp. 109-121. Fram, E. (1982, May). Maintaining and enhancing a college or a university, Twenty-second

Annual Forum of the Association for Institutional Research, (16-19 May): ERIC Reports, ED. 233 639.

- Fakor, B. (2006). An Overview of Theoretical Concepts of Commercialization of Research Results, Approach, 34 (1), 9-1. (in Persian).
- Farasatkah, M. (2010). Study Patterns of Higher Education and University Interactions with Other Systems of Production and Services. Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education, 57 (16). 64-45. (in Persian).
- Farasatkah, M. (2013). A Conceptual Framework for Future Thinking Planning in the University. Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education, 69 (19), 21-1. (in Persian).
- Farasatkah, M; & Maniee, R. (2014). Factors Affecting Academic Membership in Higher Education Policy Planning and Academic Planning. Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education, 4 (20), 53-29. (in Persian).
- Farazi, A., Salehi Omran, I., Alizadeh Sani, M., & Tayebi, M. R. (1396). Presentation of Conceptual Model of Strategic Planning Based on the Academic Field of Iran, Iranian Journal of Higher Education, 2 (8), 77-51. (in Persian).
- Ghahremani, M. (2014). Developing a Strategic Management Model for Iran's Higher Education. Journal of Educational Research, 29 (1), 123-102. (in Persian).
- Gharoon, M. (1994). An Analysis of the Changes in the System of Paying the Benefits of Scientific Academic Members, Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education, 40 (7 and 8), 144-105. (in Persian).
- Gregory, J. (1999). Marketing corporate image-the company as your number one product. 2nd edn. Illinois, NTC Business Books, Lincolnwood.
- Hafezi, H., Ekrami, M., Ghorchiyan, N., Sarmadi, M. R. (2015). Designing the Conceptual Model of Knowledge Commercialization in the Higher Education System from far away; Case study of Payame Noor University, Journal of Educational Sciences, Shahid Chamran University, Ahwaz, 22 (6), 215-240. (in Persian).
- Hasanzadeh Barani Kord, S., & Salehi Omran, I. (2016). Promoting the quality of human resources in higher education with an emphasis on production and manufacturing. Quarterly Journal of Human Resource Education and Development, 10 (3), 49-23. (in Persian).
- Javadani, H. (2014). Designing an Organizational Development Pattern in Iran's Higher Education Management System, Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education, 4 (20), 74-55.
- Jonz, J. (2006). Measuring the efficiency of universities: A comparison of multilevel modelling and data envelopment analysis. Bulletin of Economic Research, 58 (2), 75-104.
- Kao, Ch., Hung, H. T. (2006). Efficiency analysis of university departments: An empirical study. International Journal of Cardiology, 36 (4), 653-664.
- Landrum, R.E., Turrissi, R., & Harless, C. (1998). University image: The

- assessment and modeling. *Journal of Marketing for Higher Education*, 9(1), 53-68.
- Karamkhani., Z. (2017). University relationship with the community, professional counseling, mission and function. PhD Higher Education Management, Mazandaran University. (in Persian).
 - Kaviani, H; & Nasr, A. R. (2016). Overcoming the Challenges of Iran's Higher Education Curriculum in the past decade, the National Congress of Iranian Higher Education. May 26, 1959, Applied Scientific Center of Mazandaran University. (in Persian).
 - kohen, A. H., Shabani Varaki, B., & Rahimnia, F. (2009). Epistemological Beliefs of Managers and their Attitude towards Strategic Planning in Higher Education. *Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education*, 51, 50-27.
 - Leveille, D. E.(2005); An Emerging View on Accountability in American Higher Education; CSHE, California: Berkeley, Available at: www.cshe.berkeley.edu.
 - Litten, L. (1980). Mark higher education: Benefits and risks for the American academic system. *J. High Educ*, 51(1), 40-59.
 - Madhooshi, M; Zali, M. R; & Najimi, N. (2009). Formation of Quality House in the Higher Education System (Case Study: Ph.D. Department of Public Administration Management). *Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education*, No. 51, 154-121. (in Persian).
 - Mahmoudi, M; & Khademi Kaleh Lou, M. (2016). Pathology of the Process of Establishing New Academic Fields in Iran. *Two Quarterly Journal of Higher Education Curriculum Studies*, 13 (7), 215-188. (in Persian).
 - Mehralizadeh, Y; Sepasi, H; & Omidian, F. (2005). Investigating the Relationship Between the Organizational Climate of the University and the Academic Membership in Academic Decisions, *Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education*, 11 (1), 36-1. (in Persian).
 - Moaiedfar, S. (2008). University functions, lecture at the meeting of the Critical Study of the Structural and Social Position of the University in Iran .at the Iranian Society of Sociology. Available on website www.khabaronline.ir/detail/1975/culture/religion. (in Persian).
 - Molyneux, S; Atela, M; Angwenyi, V & Goodman, C. (2012). Community accountability at peripheral health facilities: a review of the empirical literature and development of a conceptual framework. *Health Policy and planing*, 27(2), 541-554.
 - Naderi, A. G. (2015). Higher Education Production Function: Applications, Challenges and Perspectives. *Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education*, 3, 29-1. (in Persian).
 - Naveh Ebrahim, A; Mousavi Amiri, T; Mahmoudi, H; & Ghandy, M. (2016). Knowledge Commercialization: As a Way to Promote Nongovernmental Oil Income of the University and moving toward the Third Generation University, the National Iranian Higher Education Congress. May 26, 1959, Applied Scientific Center of Mazandaran University. (in Persian).

- Plewa, C. & P. Quester (2005); Marketing Orientation in University Industry Linkages; Industry Linkages, Australian & New Zealand Marketing Academy Conference, Wellington, New Zealand, 29.1101.12.
- Razagh Marandi, H. (2014). Effective Institutional Independence of Iranian Government Universities: The Necessity of Dynamics in a Globalized Space. Quarterly journal of research and planning in higher education, 20 (4), 1-28. (in Persian).
- Richardson, C., K. Bracco, M. Patrick & J. Finney (1998); Higher Education Governance: Balancing Institutional and Market Influence; National Center for Public Policy and Higher Education, 1-26. ED 426 641.
- Samari, E., Gerai Nejad, Gh. (2013). The Position of the Concept of Higher Education in Land Management: A Guide for University Development. Quarterly of Iranian Higher Education Association, 3 (5), 142-117. (in Persian).
- Sharif, B; Shabgh Monsef., S. M. (2011). Reengineering attitudes in higher education system. Innovation and creativity in the humanities, 2 (1), 28-1. (in Persian).
- SM Abdelshaheed, B. (2019). Using Instructional Scaffolding Strategies to Support Oral Productive Language Skills among English Majors at Majmaah University. Arab World English Journal (AWEJ) Volume, 10.
- Terkla, D., & Pagano, M. (1993). Understanding institutional image. Res High Educ, 34(1), 11-22.
- Watts, R. (1992). "University and Public Policy. In J. Cutt & R. Dobel (Eds)". Public Purse, Public Purpose: Autonomy and Accountability in groves of academe. Halifax, Canada: The Institute for Research on Public Policy,
- White, Sh. W. (2013). An experimentally confirmed resource planning model of services under production function uncertainties. Int. J. Production Economics, (141) 478-484.
- Wilkinson, I. F., & L. Young (2002); "On Cooperating: Firms, Relations and Networks"; Journal of Business Research, (55), 123-32
- Wilson, K.J. (2008). The Relationship of Affective Training Climate of Doctoral Counseling and Clinical Psychology Training Programs to Student Psychotherapist Affect and Professional Development. Doctoral Dissertation, Auburn University.
- Yamani Dozi Sorkhabi, M., & Samari, I. (2010). The image of Payam Noor University and its functions in students of Payame Noor University of Tehran. Iranian Journal of Higher Education, 11 (3), 37-1.) In Persian).
- Yost, M., & Tucker, S. (1995). Tangible evidence in marketing a service: The value of a campus visits in choosing a college. J. Market High Educ, 6(1), 47-67
- Zarei, M; Parsa, A; & Safaiee Moghaddam, M. (2016). Tutor Teacher Training: Higher Education or Education, Quarterly Journal of Theory and Practice in Curriculum Planning, 4 (8), 118-85. (in Persian).

- Ziyari, A; Ghods; A. A; Rashidipour; A. Majid; H. & Baba Mohammadi; H. (2016). Explaining the Factors Affecting Research from the Point of View of the Faculty Members: A Qualitative Study in Semnan University of Medical Sciences. Koomesh, 1 (19), 35-22. (in Persian).